

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра адміністративного та фінансового права

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан факультету

_____ (Братішко В. В.)

“ ____ ” _____ 2021 р.

“СХВАЛЕНО”

на засіданні кафедри адміністративного

та фінансового права

Протокол № ____ від “ ____ ” _____ 2021 р.

Завідувач кафедри

_____ (Курило В.І.)

”РОЗГЛЯНУТО”

Гарант ОПП «Транспортні технології

(на автомобільному транспорті)»

_____ (Скібчик В. І.)

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ З ДИСЦИПЛІНИ

Основи криміналістики та експертиза ДТП

спеціальність 275 «Транспортні технології (на автомобільному транспорті)»
освітня програма «Транспортні технології (на автомобільному транспорті)»
Факультет механіко-технологічний
Розробник: професор кафедри адміністративного та фінансового права,
д.ю.н., доцент Позняков С.П.

Київ – 2021 р.

ЗМІСТ

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ	3
2. МЕТА І ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ.....	4
3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ (компетентності).....	5
4. ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОВЕДЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ.....	6-8
5. ЗМІСТ ЗАНЯТЬ НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ.....	9-11
6. ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ.....	12
7. ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ.....	12-15
8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ЛІТЕРАТУРИ.....	15-16

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

Обов'язковою складовою підготовки висококваліфікованих фахівців зі спеціальності 275 «Транспортні технології (на автомобільному транспорті)» є навчальна практика, що є одним із основних освітніх форм перевірки набутих знань у практичних умовах їх використання та застосування. Базою юридичної навчальної практики для студентів є криміналістична лабораторія кафедри адміністративного та фінансового права юридичного факультету НУБіП України, а також додатково можуть бути установи судової експертизи Міністерства юстиції України, Міністерства внутрішніх справ України (м. Київ). Керівником практики призначається викладач дисципліни, який разом із другим викладачем кафедри адміністративного та фінансового права здійснює проведення навчальної практики. Навчальна практика проводиться після закінчення теоретичного курсу підготовки з дисципліни «Основи криміналістики та експертиза ДТП».

Елементи характеристики	Характеристика навчальної практики	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Загальна кількість годин	60	-
Кількість кредитів	2	-
Розміщення в навчальному плані (обов'язкова чи вибіркова)	Вибіркова	
Рік навчання	2020/21	-
Семестр	4	-
Практична робота (годин в день)	6	-
Кількість тижневих годин	30 год. (1 тиж) 30 год. (1 тиж)	-
Вид підсумкового контролю	залік	-

2. МЕТА І ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

Метою навчальної практики студентів є :

- узагальнення набутих теоретичних і практичних знань з основ криміналістики та експертизи ДТП;
- одержання професійних навичок і умінь використання набутих криміналістичних, правових, судово-експертних знань, що формують фахівців з вищою освітою відповідно до першого (бакалаврського) рівня зі спеціальності;
- виконання мети освітньо-професійної програми підготовки.

Завданням навчальної практики є:

1) підготовка фахівців, які спроможні вирішувати завдання протидії кримінальним правопорушенням проти безпеки руху та експлуатації транспорту, володіти прийомами і методами криміналістики та судової експертизи ДТП;

2) набуття навичок:

- прийняття самостійних обґрунтованих рішень у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, розслідування ДТП, виходячи із конкретних обставин кримінальної справи;

- застосування засобів і методів криміналістичної техніки, тактики й методики проведення розслідування ДТП;

впровадження у організацію роботи транспортних підприємств прогресивних управлінських методів запобігання ДТП.

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ (компетентності)

Символ результатів навчання спеціальності 275 «Транспортні технології (на автомобільному транспорті)» відповідно до освітньо-професійної програми	Результати навчання з дисципліни
ПРН 1.	Використовувати мовні навички із співбесідником щодо законодавчих нормативів, положень, вимог та стандартів, пов'язаних із розслідуванням ДТП
ПРН 5.	Використовувати знання з комп'ютерних технологій у межах методик проведення судових авто технічних, транспортно-трасологічних експертиз та інформаційних систем для вирішення професійних задач в галузі забезпечення безпеки руху під час транспортних перевезень вантажів та пасажирів
ПРН 9.	Демонструвати навички роботи із -товарно-супровідною та транспортною документацією, дані яких можуть бути доказом під час розслідування ДТП; - документацією розслідування ДТП.
ПРН 20.	Робити висновки щодо шляхів використання досліджень розвитку транспортних систем, протидії правопорушенням проти безпеки руху та правил експлуатації транспорту.

4. ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОВЕДЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

Згідно з навчальним планом на 2020–2021 навчальний рік, на проведення навчальної практики з дисципліни «Основи криміналістики та експертиза ДТП» для денної форми навчання передбачено 2 кредити (60 годин). Навчально-методичне керівництво практикою здійснює кафедра адміністративного та фінансового права.

На початку практики студенти отримують інструктаж з охорони праці. Для поглиблення отриманих знань із організації розслідування ДТП, методик проведення окремих судових експертиз проводяться екскурсії. Навчальні заняття зі студентами в формі виконання практичних завдань з основ криміналістики, використання криміналістичної техніки, тактики і методики проведення окремих слідчих дій проводять науково-педагогічні працівники кафедри адміністративного та фінансового права, а також фахівці практики. Контроль за роботою студентів під час практики здійснює керівник практики.

Права і обов'язки науково-педагогічних працівників та студентів під час проведення навчальної практики передбачені нормами «Положення про практичну підготовку студентів НУБіП України», затверджене Ректором НУБіП України від 12.04.2016 р. та іншими нормативними актами.

Одними із основних обов'язків студента при проходженні навчальної практики, згідно з вимогами норм програми є :

1) *своєчасне прибуття на базу практики* та у повному обсязі виконувати завдання, передбачені програмою практики і вказівками її керівників;

2) складання *письмового звіту про проходження практики*, представивши його науково-педагогічним працівникам кафедри адміністративного та фінансового права, що проводить заняття практики;

2) складання *заліку з навчальної практики* у вигляді захисту звіту, виконаних завдань під час якого перевіряються набуті знання і вміння.

4.1. Методи контролю виконання студентами програми практики

Одним із обов'язкових елементів навчального процесу є систематичний поточний контроль засвоєння знань та підсумкова оцінка рівня засвоєння навчального матеріалу, вміння використовувати ці знання на практиці.

Контроль виконання студентами програми практики проводиться регулярно, кожного дня. Студенти *систематично ведуть щоденник практики*. У щоденнику студенти відмічають: види робіт, які виконують протягом дня практики; обладнання та інструменти, що використовувалися при виконанні роботи. НПП, що проводять практику навчання щоденно перевіряють правильність зроблених студентом записів та оцінюють роботу студента.

4.2. Основна форма виконання завдань практики

Для успішного складання заліку навчальної практики студентам необхідно виконати тематичні реферати за одною із обраних тем практичного навчання.

Мета й завдання реферативної роботи

Мета реферативної роботи – систематизація, узагальнення, закріплення та розширення теоретичних й практичних знань щодо основ криміналістики та експертизи ДТП. Реферативної робота має відображати рівень теоретичної й практичної підготовки студентів, вміння використовувати набуті знання. Під час виконання реферату студент повинен продемонструвати вміння користуватися нормативними актами, спеціальною літературою для виявлення закономірностей предметної сфери, що вивчається, та пояснення цих закономірностей.

Загальні вимоги до реферативної роботи

Реферативна робота має бути виконана творчо, на високому науковому теоретичному й практичному рівні. Виконуючи реферативну роботу, студент повинен показати вміння самостійно аналізувати не лише зміст навчальної літератури, а й практику з відповідного питання. Результати реферативного огляду оформляються у вигляді стислого огляду (опису), висновку та пропозицій. Тему реферативної роботи студенти можуть обирати самостійно (згідно з їх переліком у програмі) і погодити її з викладачем.

Структура і зміст реферативної роботи

Реферативна робота повинна мати обсяг 10-12 сторінок і містити такі розділи: вступ, основна частина, висновки та пропозиції, використана література. Реферат може містити також додатки, що виходять за вказаний обсяг реферату.

Вступ складається з 1-2 сторінки, в якому обґрунтовується актуальність теми, формулюється мета і завдання, методи і засоби дослідження.

В *основній частині* (8-10 сторінок) подається огляд літератури з досліджуваного питання вітчизняних і зарубіжних авторів, проводиться аналіз практики питання, висвітлення проблемних питань практики індивідуального завдання згідно зі складеним планом.

Висновки та пропозиції (1-2 сторінки) мають бути стислими, добре обґрунтованими, чітко сформульованими, відповідати меті і завданням проведеного огляду, містити результати роботи. Якщо в процесі виконання реферативної роботи використовувалася велика кількість інформаційного і довідкового матеріалу, то його доцільно розмістити в додатку. До списку літератури вносять усі джерела, які студент фактично використовував у роботі над темою.

5. ЗМІСТ ЗАНЯТЬ НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

Перший день (6 год)

5.1. Організація практики. Напрями застосування теоретичних та методологічних основ криміналістики

5.1.1. Мета й завдання навчальної практики. Правила, місце і час проходження навчальної практики.

5.1.2. Ознайомлення студентів з правилами техніки безпеки під час виконання практики, а також з планом графіком навчальної практики.

5.1.3. Ознайомлення студентів з криміналістичною лабораторією кафедри адміністративного та фінансового права юридичного факультету.

5.1.4. Розподілення індивідуальних завдань студентам та проведення співбесід, консультацій.

Технічне забезпечення проведення занять : приміщення та обладнання криміналістичної лабораторії.

Другий день (6 год)

5.2. Напрями використання засобів і методів криміналістичної техніки під час розслідування ДТП

5.2.1. Мета й завдання використання засобів і методів криміналістичної техніки.

5.2.2. Процесуально-правові основи та криміналістичні правила застосування техніко-криміналістичних засобів.

5.2.3. Види техніко-криміналістичних засобів.

5.2.4. Основні види судової фотографії та їх принципові характеристики

5.2.5. Методи відображаючої судової фотографії.

5.2.6. Методи дослідницької судової фотографії.

5.2.7. Принципові характеристики видів судового відеозапису.

Технічне забезпечення проведення занять : приміщення та обладнання криміналістичної лабораторії.

Третій день (6 год)

5.3. Напрями застосування криміналістичних засобів і методів трасології під час розслідування ДТП

5.3.1. Засоби і методи виявлення контактних слідів ДТП з метою їх криміналістичної ідентифікації та встановлення інших обставин розслідуваної події.

5.3.2. Засоби і методи фіксації контактних слідів ДТП.

5.3.3. Засоби і методи дослідження і використання контактних слідів ДТП.

5.3.4. Механізм слідоутворення та транспортний засіб в предметі дослідження обставин ДТП.

5.3.5. Види слідів ДТП.

5.3.6. Засоби і методи дактилоскопії.

Технічне забезпечення проведення занять : приміщення та обладнання криміналістичної лабораторії.

Четвертий день (6 год)

5.4. Напрями використання засобів і методів криміналістичної тактики під час розслідування ДТП

- 5.4.1. Мета й завдання використання засобів і методів криміналістичної тактики.
- 5.4.2. Основна мета та принципи проведення слідчого огляду.
- 5.4.3. Процесуально-правові основи проведення слідчого огляду місця ДТП.
- 5.4.4. Основні організаційні етапи проведення огляду місця ДТП.
- 5.4.5. Види техніко-криміналістичних засобів та методи їх використання під час огляду місця ДТП.
- 5.4.6. Основні тактичні прийоми огляду місця ДТП.
- 5.4.7. Тактичні прийоми проведення слідчого огляду трупа на місці його виявлення.
- 5.4.8. Тактичні прийоми проведення слідчого огляду транспортного засобу на місці ДТП.
- 5.4.9. Тактичні прийоми проведення слідчого огляду елементів дороги на місці ДТП.
- 5.4.10. Тактичні прийоми проведення слідчого експерименту на місці ДТП.

Технічне забезпечення проведення занять : приміщення та обладнання криміналістичної лабораторії.

П'ятий день (6 год)

5.5. Напрями використання засобів криміналістичної методики розслідування ДТП

- 5.5.1. Характеристика структури основних елементів змісту криміналістичної методики розслідування ДТП.
- 5.5.2. Використання основних елементів криміналістичної характеристики злочину при розслідуванні ДТП.
- 5.5.3. Особливості методики розслідування ДТП.

Технічне забезпечення проведення занять : приміщення та обладнання криміналістичної лабораторії.

Шестой день (6 год)

5.6. Судово-медична експертиза у розслідуванні ДТП

- 5.6.1. Правовий статус суб'єктів судово-медичної експертизи.
- 5.6.2. Види судово-медичної експертизи у розслідуваннях ДТП.
- 5.6.3. Правові основи судово-медичної експертизи.

Технічне забезпечення проведення занять : приміщення та обладнання криміналістичної лабораторії.

Сьомий день (6 год)

5.7. Судово-експертні дослідження транспортних засобів у розслідуванні ДТП

- 5.7.1. Види судових експертиз транспортних засобів.
- 5.7.2. Експертиза слідів транспортних засобів у розслідуваннях ДТП.
- 5.7.3. Автотехнічна експертиза стану транспортного засобу.
- 5.7.4. Транспортно-трасологічна експертиза.

Технічне забезпечення проведення занять : приміщення та обладнання криміналістичної лабораторії.

Восьмий день (6 год)

5.8. Правові основи методики автотехнічної експертизи ДТП

- 5.8.1. Судова авто технічна експертиза : предмет та об'єкти дослідження
- 5.8.2. Основні завдання та види судової авто технічної експертизи.
- 5.8.3. Характеристика та використання вихідних даних САЕ та порядок їх надання для судово-експертного дослідження.
- 5.8.4. Вихідні дані САЕ щодо обставин ДТП.
- 5.8.5. Вихідні дані САЕ щодо технічного стану ТЗ.
- 5.8.6. Оцінка результатів автотехнічної експертизи
- 5.8.7. Особливості методики САЕ за предметними напрямками їх застосування.

Технічне забезпечення проведення занять : приміщення та обладнання криміналістичної лабораторії.

Дев'ятий день (6 год)

5.9. Правові основи методики транспортно-трасологічної експертизи ДТП

- 5.9.1. Правові основи методики транспортно-трасологічної експертизи ДТП
- 5.9.2. Завдання транспортно-трасологічної експертизи ДТП
- 5.9.3. Етапи проведення транспортно-трасологічної експертизи ДТП
- 5.9.4. Вихідні дані САЕ щодо обставин ДТП.
- 5.9.5. Вихідні дані САЕ щодо технічного стану ТЗ.

Технічне забезпечення проведення занять : приміщення та обладнання криміналістичної лабораторії.

Десятий день (6 год)

- 5.10.1. Підведення підсумків практики.
- 5.10.2. Перевірка звітів практики.
- 5.10.3. Проведення заліку навчальної практики.

Технічне забезпечення проведення : криміналістична лабораторія.

6. ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

Підведення підсумків практики проводиться після її закінчення за результатами виконання програми занять та індивідуального завдання.

Загальною формою звітності студента за навчальну практику є звіт, підписаний і оцінений керівником (ами) практики.

6.1 . Вимоги до оформлення звіту про проходження практики

Звіт про проходження практики складається по закінченні навчальної практики студент і надається керівнику практики.

У Звіті необхідно передбачити відомості про виконання студентом (слухачем) усіх розділів програми практики та індивідуального завдання і оформлюється відповідно до вимог чинних нормативних актів.

Складання звіту є частиною роботи студента та його навчальним завданням, яке виконується ним самостійно.

Звіт з навчальної практики повинен містити:

- 1) титульний аркуш;
- 2) вступ;
- 3) розділи звіту згідно змісту практики.

Вступ повинен містити відомості про мету і завдання навчальної практики.

В розділах звіту подається опис проведення практичних робіт згідно з підпунктами встановленими в змісті навчальної практики, а також з використанням інструкцій по експлуатації технічних засобів.

6.2. Атестація студентів (слухачів) за результатами навчальної практики

Атестація студентів (слухачів) за результатами навчальної практики проводиться комісією з двох науково-педагогічних працівників (у т.ч. керівником практики) після аналізу звіту студента.

Атестація студентів (слухачів) за результатами навчальної практики проводиться на базі практики в останній день її проведення або в університеті протягом перших десяти днів після її завершення. Оцінку за практику вносять у екзаменаційну відомість та залікову книжку студента (слухача).

7. ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

7.1. Схема оцінювання результатів практики:

Оформлення матеріалів практики	Зміст матеріалів практики	Захист практики	Загальна оцінка
10 балів	30 балів	60 балів	100

Оцінка за практику викладається у відомість обліку успішності й індивідуальний навчальний план студента. Студент, який не виконав програму практики, неякісно оформив звіт або несвоєчасно його представив, не додержувався вимог практики й отримав негативний відгук про роботу або незадовільну оцінку під час захисту звіту, вважається таким, який не виконав навчального плану. Систему оцінювання роботи та знань студентів за результатами проходження навчальної практики представлено в *табл. 1*.

Таблиця 1. Система оцінювання академічних досягнень студента з практики (максимальна кількість балів)

1. Звіт із практики – 40 балів		
1.1.	Оформлення матеріалів практики	10 балів
1.1.1.	Відповідність змісту звіту основній частині	2
1.1.2.	Правильність оформлення звіту (порядок розміщення структурних елементів текстової частини, повнота висвітлення матеріалу, відсутність граматичних помилок)	6
1.1.3.	Дотримання загальних вимог до оформлення звіту (нумерація сторінок, оформлення титульного листа, дотримання вимог до розміру полів, шрифту, міжрядкового інтервалу й інше)	2
1.2.	Вимоги до змісту звіту з практики:	30 балів
1.2.1.	Якість і глибина виконання усіх програмних завдань фахової практичної підготовки	10
1.2.2.	Наявність, системність і глибина особистого аналізу діяльності бази практики	10
1.2.3.	Наявність і якість самостійного виконання завдання	10
2. Захист матеріалів практики – 60 балів		
2.1.	Глибина оволодіння практичними навичками роботи	20
2.2.	Уміння стисло (у межах регламенту), послідовно та чітко викласти сутність і результати практики	20
2.3.	Повнота і ґрунтовність відповідей на запитання, здатність аргументовано захищати свої висновки та пропозиції	20

Таким чином, якість виконання звіту з практики оцінюється в діапазоні від 0 до 40 балів, а результати захисту матеріалів практики – у діапазоні від 0 до 60 балів. Загальна підсумкова оцінка під час захисту матеріалів практики складається з суми балів, отриманих за якість виконання звіту з практики та кількості балів, отриманих під час захисту. Переведення даних стобальної шкали оцінювання в національну шкалу та шкалу ECTS здійснюється в порядку, представленому в *табл. 2*.

Таблиця 2. Шкала оцінювання:

Сума балів	Оцінка за національною шкалою для навчальної практики
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

7.2. Критерії оцінювання знань студентів:

Оцінка «відмінно». Звіт з практики є бездоганим у всіх відношеннях. Відповідь студента базується на рівні самостійного мислення з елементами творчого підходу. Студент у повному обсязі, якісно та своєчасно виконав завдання й усі програмні завдання фахової практичної підготовки, зібрав і засвоїв необхідний матеріал, грамотно та логічно його викладає, правильно обґрунтовує ухвалені рішення, ознайомлений із рекомендованою літературою, оперує термінами, використовує та дає критичну оцінку широкого кола практичних проблем, уміло поєднує теоретичні надбання з практикою, відповіді на запитання правильні.

Оцінка «дуже добре». Звіт з практики є бездоганим у всіх відношеннях. Відповідь будується на рівні самостійного мислення. Студент у повному обсязі, якісно та своєчасно виконав індивідуальне завдання й усі програмні завдання фахової практичної підготовки, зібрав і засвоїв необхідний матеріал, грамотно та логічно його викладає, правильно обґрунтовує ухвалені рішення, ознайомлений із рекомендованою літературою, оперує термінами, використовує та дає критичну оцінку широкого кола практичних проблем, здійснює самостійний аналіз опрацьованого матеріалу, вміло поєднує теоретичні надбання з практикою. Можливі несуттєві труднощі у відповідях на деякі неосновні питання.

Оцінка «добре» виставляється за ґрунтовно складений звіт, сумлінну підготовку до його захисту й умілий виклад матеріалу та знань. Під час написання звіту студент використав достатню кількість фактичного матеріалу, його доповідь логічна, проголошена вільно, відповіді на запитання здебільшого правильні та стислі, будуються на рівні самостійного мислення. Однак, на захисті студент є непослідовним у відповідях, недостатньо обґрунтовує свої висновки та допускає певні неточності в трактуванні окремих проблем.

Оцінка «задовільно» виставляється, якщо студент виконує роботи з порушенням терміну, припускає неточності в оформленні матеріалів практики, орієнтується в програмних завданнях фахової практичної підготовки, але не може без сторонньої допомоги зробити на їх основі висновки, пов'язати теоретичні узагальнення з практикою, відчуває значні труднощі в стислому та логічному викладі проблем, не всі його відповіді на запитання правильні або повні.

Оцінка «достатньо». Поверхневе знання матеріалу, часткове виконання кожного виду програмних завдань фахової практичної підготовки, недостатньо

чітке формулювання під час викладення матеріалів звіту. Студент допускає суттєві помилки та неточності, не володіє практичними навичками.

Оцінка «незадовільно» виставляється у випадку, коли студент, навіть маючи непоганий письмовий варіант звіту з практики, не виконав певний вид програмних завдань фахової практичної підготовки, виконав його з нехтуванням встановлених вимог, не може відповісти на запитання щодо 10 сутності досліджених питань, не виконав календарний план проходження навчальної практики.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові акти національного законодавства:

Конституція України : Основний Закон України від 28.06.1996 № **254к/96-ВР** [Електронний ресурс] / Верховна Рада України // Офіційний сайт Верховної Ради України: Законодавство. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>

Про інформацію : Закон України від 2.10.1992 № 2657-ХІІ [Електронний ресурс] / Верховна Рада України // Офіційний сайт Верховної Ради України: Законодавство. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>

Кримінальний кодекс України : Закон України від 05.04.2001 № **2341-ІІІ** [Електронний ресурс] / Верховна Рада України // Офіційний сайт Верховної Ради України: Законодавство. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>

Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13.04.2012 № **4651-VI** [Електронний ресурс] / Верховна Рада України // Офіційний сайт Верховної Ради України: Законодавство. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>

Про судову експертизу : Закон України від 25.02.1994 № 4038-ХІІ [Електронний ресурс] / Верховна Рада України // Офіційний сайт Верховної Ради України: Законодавство. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/main/4038-12#Text>

Про дорожній рух : Закон України від **30.06.1993** № **3353-ХІІ** [Електронний ресурс] / Верховна Рада України // Офіційний сайт Верховної Ради України: Законодавство. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/3353-12>

Про автомобільний транспорт : Закон України від **5.04.2001** № **2344-ІІІ** [Електронний ресурс] / Верховна Рада України // Офіційний сайт Верховної Ради України: Законодавство. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/2344-14>

Інструкція про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень та Науково-методичних рекомендацій з питань підготовки та призначення судових експертиз та експертних досліджень, затверджені Наказом Мініюсту від 09.10.1998 р. № 53/5 у редакції наказу Міністерства юстиції України від 26.12.2012 № 1950/5) (зі змінами № 667/5 від 24.02.2020 р.) режим доступу <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/z0705-98#n14>

Інструкція про особливості здійснення судово-експертної діяльності атестованими судовими експертами, що не працюють у державних спеціалізованих експертних установах, затвердженої наказом Міністерства юстиції України від 12 грудня 2011 року № 3505/5, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 12 грудня 2011 року за № 1431/20169 режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/z1431-11#Text>

Навчальна і наукова література

Криміналістика. Підручник у 2 т. Т. 1 / [В.Ю. Шепітько, В.А.Журавель, В.О.Коновалова та ін.]; за ред.. В.Ю. Шепітька. – Харків : Право, 2019. – 456 с.

Криміналістика. Підручник у 2 т. Т. 2 / [В.Ю. Шепітько, В.А.Журавель, В.О.Коновалова та ін.]; за ред.. В.Ю. Шепітька. – Харків : Право, 2019. – 328 с.

Криміналістика. Академічний курс : підручник (2-ге вид.) / В. Г. Гончаренко, Т. В. Варфоломеева [та ін.]. – К. : Юрінком Інтер, 2018. – 504 с.

Криміналістика : підручник (2-ге вид.) / за ред. В.В. Пясковського. – К. : Право, 2020. – 752 с.

Матеріали для практичних занять та самостійної роботи з навчальної дисципліни «Криміналістика» (обов'язкова) для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право» денної форми навчання / уклад.: В. Ю. Шепітько, В. І. Алексєйчук, Г. К. Авдєєва та ін. – Харків : Право, 2019. – 114 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

<https://minjust.gov.ua/m/departament-ekspertnogo-zabezpechennya-pravosuddya> - Департамент експертного забезпечення правосуддя Мініюсту України (забезпечення виконання покладених на Міністерство юстиції України завдань, визначених Законом України «Про судову експертизу» та іншими нормативно-правовими актами з питань судово-експертної діяльності).

https://minjust.gov.ua/legal_expertise - Міністерство юстиції України. Розділ «Судові експертизи».

<http://zakon.rada.gov.ua/laws/main/index> - Головна сторінка розділу «Законодавство України»: Інформаційно-пошукова система «Законодавство України» дає змогу знайти нормативно-правові акти з останніми змінами та доповненнями, як за реквізитами, так і за контекстом. Також система передбачає можливість пошуку термінів у розділі «Термінологія законодавства».

<http://www.pro-expert.com.ua/expert.php?lng=ua> - Науково-виробнича компанія «Експерт» (спеціалізується на розробках, виробництві і постачанні криміналістичної техніки, обладнання, приладів та технічних засобів для правоохоронних органів).

<http://rmpse.minjust.gov.ua/> - Реєстр методик проведення судових експертиз Міністерства юстиції України.

<http://www.ostanovkam.net/index.php/glavnaya> – Автоправо. Автодопомога. Автодружба. Практика ДТП.